

Tischrücken, Friedensbewegung und ähnliche psychopatische Erscheinungen absolut nicht interessiere".¹⁾ Evenwel, de autoriteit van zoo talrijken die het pacifisme dienen, de kracht, die het ontwikkelt en de huiveringwekkende ernst van het probleem, dat het bestrijkt, gebieden elke geestesgemeenschap met dezen modernen Wodan uitgesloten te achten.

Zoo gaan wij eerst verhalen van allerhande pogen om nader, veel nader te brengen dat kostelijk goed: den wereldvrede. Dan schetsen wij een andere richting, die afkeerig is van het bovenmatig wuiven met den vredespalm, weigert in de duif met den olijftak haar levenswensch gesymboliseerd te zien. Eindelijk bepalen wij ons eigen waardeeringsoordeel over oorlog en vrede, onderzoeken daarbij met name welke meening moet worden gekoesterd over tweeërlei macht, wier invloed als remmende kracht voor het oorlogsgevaar wordt geprezen en slaan acht op de lessen, welke het bloedig wereldgebeuren van onzen tijd voor vredesactie en economisch streven geeft.

* * *

Talrijk zijn de lofredenaars van den vrede en hun actie legt op de meest onderscheiden levensuitingen beslag. In de wonderlijkste combinaties heeft men de waardeering voor den vrede tot uitdrukking zoeken te brengen en ziekelijk is de verheerlijking, waarmee velen zijn stralenkrans helderder trachten te doen schitteren.

In de geschiedenis aller eeuwen beluistert men dien zucht naar vrede. Schier elk beroemt er zich op een bevorderaar van den vrede te zijn. Ook wordt die roemtaal gevonden bij hen, wier oorlogszuchtige gedragingen met elke vredesstemming spotten. Alexander de Groote, die Griekenland, Lycië, Pamphylië, Phrygië, heel Perzië bedwong, die door bloedige

¹⁾ *Die Friedenswarte*, 1912, blz. 109.